

Látogatóban a széki néptánc táborban

Reggel lekéstem a félhetes buszt, a következő csak tizenkettőkor indul. Irány a stophely, az út mentén. Egy mikrobusz vitt el Szamosújvárig. Onnan gyalog indulok, mert széki busz innen is csak tizenkettő után lenne. Szikrázik a nap, lengedez a szél. A városszéli birkahizlaldában épp birkanyírás. Kissé odébb, szemközt rabok kapálják a krumplit, káposztát. Megyek a nyárfamentű úton. Végül egy traktor visz tovább az utánfutón, Szék határáig. Innen már csak egy kicsit kellett menni, át a hegyen.

A boltos mondja, hogy igen, az iskolában laknak azok az idegen fiatalok, akik táncolni jöttek. Az iskolától is továbbküldenek a kultúrotthonba, ott tanulják azok a gyerekek a táncot, ide majd estefele jönnek a tánc házba, a tornaterembe.

A kultúrház előtt állok, az árnyékban és olvasom a plakátot: A Romániai Magyar Zenetársaság és Szék vezetésének együttműködésével tánc- és zenetanfolyamot tartanak július tizenkettő és huszonhárom között. Szék népművészetéről előadást tart Nagy Olga, Kallós Zoltán és Almási István. Széki táncot, zenét tanítanak: Könczei Árpád, Plugor Judit, Moldován István, Papp István, Soós Árpád, Gáspár Álmos. Esténként tánc ház. Kihallatszik a tánc jellegzetes dobogása, csattanásai. Benyitok az ajtón. Ez egy próbaterem, vagy tíz, tizenöt pár ropja – gyakorolnak, módszeresen, kitartóan. Jónéhányuknak már hátára tapadt az ing, de azért járják a ritmust. Beugrik a hajdani kép: ilyen a kolozsvári Telefonpalota előtt is lehetett látni csütörtökönként. Akkor szóal meg a zene, de valahol máshol. A fülem odavezet. Az már a színpad. Könczei Árpai tanítja a polkát vagy hatvan fiatalnak. Mutatja, magyarázza, javítja, táncolja. És húzza a banda becsületesen. Megtudom, hogy ez a sepsiszentgyörgyi, Háromszék nevét viselő együttes. Este is ők muzsikálnak, van úgy, hogy hajnali háromig.

A kulisszák között bukkanok rá Csorba Vitus Sándorra, tőle tudom meg az itt következőket. A tábor július tizenkettedikén, csütörtök délelőtt tíz órai kezdettel nyílt meg, a megnyitóról hangfelvételt készített a Vásárhelyi Rádió. A vendégek Nagybányáról, Vásárhelyről, Máramarosból és Székelyföldről jöttek össze. A komolyan táncolni tanulók száma nyolcvanöt körül van. De táncolhatnak is: oktatás minden délelőtt tíz és egy óra között, aztán délután öttől hétig. És kilenckor kezdődik a tánc ház, közösen a széki fiatalokkal. Közben találkozik az idősebbekkel, akik nótára, táncra tanítanak, mint például Serestély István és Székely István.

A találkozó, a táborozás jó lezajlása érdekében támogatást kaptak a megyei polgármesteri hivataltól⁵ és egy szamosújvári iskola részéről is. Sokat számított a helyi vezetőséget képviselő Tamás András polgármester és Soós János segítsége, de még így is, alig birkóztak meg a nehézségekkel, hiszen a községben ez alkalommal megfordult, több mint ötszáz vendégről gondoskodni nem gyerekjáték. Főleg hogyha a tanári kar nem vállal részt a munkából, sőt, az igazgató fogja magát – és a felnőttek tánc csoportját – s elmegy velük Magyarországra, olyan kijelentést is téve, hogy nem

5 Ilyen hivatal nem létezik: vagy a Megyei Tanácsról, vagy a helyi Polgármesteri Hivatalról van szó, vagy mindkettőről?

fog azért itthon maradni, hogy szégyent valljon ezzel a rendezvényvel, melyet, hálistennek, a székiek szívügyüknek tekintettek, a vendégeket otthonaikba fogadták, teljes ellátást biztosítva nekik. Volt biza, aki még öt vendéget is magára vállalt. És a vendégek is mondják, hogy ilyen vendéglátás mellett, biza még egy hétig szívesen maradnának.

A színpadon közben Papp Sándorné énekel,⁶ videokamerák irányulnak rá, többen tartanak elé mikrofont. A terembéli közönsége jócskán száz ember. Fura a farmeres, bermudanadrágos, színes trikós fiatalságot nézni, amint a javakorabeli, szolid, zárt széki népviseletes éneklő asszonyt figyelik. Amint vége van a dalnak, unszolják: még egyet!

Magas, szikár ember a polgármester: Tamás András. Bemutatnak neki. Tulajdonképpen farkaslaki születésű, de már tizenhat éve, hogy Széken él. A forradalom alkalmából választották polgármesterré. Meséli a sikerélményeit, nehézségeit. Szerinte sem volt szép az iskolaigazgató húzása. Még a vendéglőst is magával vitte. Nagyobb asztali társaságot nem lehet összehozni, hely híján. De szépecskén sikerült helyrehozni a kultúrotthont. Csak ő tudja, milyen nehéz munka, szervező munka árán. Hangulatosak ezek az esti tánc házak, igen, az elején még be kellett ajánlani egymásnak a fiatalokat, oda kellett vinni egyiket a másikhoz, mert erős bennük ez a szemérmesség, de most már nagyon jól megy. A vendégeknek minden nap más táncot tanítanak. Tanultak már csárdást, négyest, lassút, polkát, hétlépést, a férfitáncok közül pedig tempót, sűrűt, ritkát, székelyt.⁷

Nem véletlen, sőt igencsak helyénvaló, hogy ennek a tánc tábornak a színhelye Szék – mondja Vitus Sándor –, újra kell éleszteni, másokkal is meg kell ismertetni az itteni hagyományokat. Fontos ezek megőrzése, kiművelése, továbbadása. Neki is van külön tánc csoportja, színjátszó csoportja. Sőt neki egyedül van meg minden hangfelvétele erről a tánc táborról. Igaz, otthon gyűjteménye van mindabból, amit írtak a sajtóban Székről. «Hozzám gyere zenét venni, ha akarod, hogy legyen otthon, mire toppintsál».

Befejeződnek a hangfelvételek. Köncei Árpi is összecsomagol, nagy táskával indulna is. Kérdelem tőle, milyen ez a tábor. Bizonyos dolgok jobban is mehettek volna – mondja –, de mindegy. Nehéz, látod, már alig van hangom. Nehéz, de jó. Tehát délután ötkor újra itt, egyezkedik a többiekkel, s már megy is.

Várjuk a buszt a déli napsütésben. Egyre késik. Van sör – kiáltják. Volt bizony, háromdecis üvegekorsóban, amelyet ki tudja hány éve nem látni. Aztán csak megjött a busz is.

Nyárádi András

(Művelődés, 1990/8. 3–4.)

6 Téves információ, a cikket illusztráló fénykép alapján Papp Mártonné Filep Mária (1936–2013) neves helyi énekesről van szó.

7 A szerző nem ismeri a széki táncrendet alkotó táncok helyi elnevezéseit: a polka Széken porka, a „székelyes” vagy „a Székelyé” pedig a ritka tempó egyik dallamára hagyományozódott sajátos motívumsort, azaz figurát jelöli.